

10.11.2025

PALVELUASUMISEN RATKAISUT, ASIAKASMAKSUJEN KUSTANNUKSET JA KÄYTTÖVARA IKÄIHMISILLE

Pohteen strategian Ihmistä varten mukaisesti ikäihmisten palvelujen tulisi olla oikea-aikaisia ja oikeanlaisia. Lisäksi hyvinvointialueen päätösvallassa on, jääkö ikäihmisille käyttövaraa myös yhteisöllisessä asumisessa esimerkiksi vaatteisiin ja hygieniatuotteisiin.

Vanhusasiavaltuutettu Päivi Topo on todennut, että käyttövaraa pitäisi jäädä ja hän on huolissaan siitä, pitävätkö hyvinvointialueet huolen siitä.

Saamamme palautteen mukaan yhteisöllisessä asumisessa asuu nyt liian huonokuntoisia vanhuksia ja se johtuu rajusta ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkojen vähentämisestä Pohteen alueella. Tästä syystä yhteisöllisessä asumisessa asutaan kohtuullisen lyhyt aika, minkä jälkeen siirto tapahtuu ympärivuorokautiseen asumiseen. Nämä muutot ovat erittäin rasittavia erityisesti muistisairaille vanhuksille. On herännyt epäily, että oikea-aikaisuus ei toteudu.

Me aloitteen allekirjoittaneet olemme huolestuneita siitä, että Pohteella pieni- ja keskituloisille ikäihmisille ei näytä jäävän käyttövaraa lainkaan yhteisöllisessä asumisessa asiakasmaksujen vuoksi. Asiakasmaksulaki ei tällä hetkellä määritä yhteisöllisen asumisen asiakasmaksujen enimmäismäärää, vaan Pohde itse määrittää maksut.

Vanhusasiavaltuutettu Topo totesikin Ylen haastattelussa, että hyvinvointialueen tulee huolehtia siitä, että asiakkaan maksujen kokonaisuus ei nouse kohtuuttoman isoksi (Yle, 12.10.2025, Seeskorpi). Pohteen alueella omassa yhteisöllisen asumisen yksikössä on käynyt ilmi jo toukokuussa, että esimerkiksi pelkästään muistisairaalan turvapuhelimen maksuista voi syntyä useiden satojen eurojen kuukausimaksut, joihin asukkaan rahat eivät riitä. Asiaa on selvitelty kuusi kuukautta, eikä muutosta ole tehty.

Sosiaalihuoltolain mukaan asiakasmaksu ei saa vaarantaa asiakkaan tai hänen perheensä toimeentuloa. Hyvinvointialueen on alennettava tai jätettävä maksu perimättä, jos periminen vaarantaa toimeentulo edellytyksiä.

Me allekirjoittaneet pyydämme selvittämään seuraavat asiat:

1. Valvooko Pohteen omavalvonta sosiaalihuoltolain toteutumista ikäihmisten toimeentulon vaarantumisen osalta?
2. Onko nyt ja kilpailutuksen jälkeen vaarana, että yhteisöllisessä asumisessa asuu liian huonokuntoisia ikäihmisiä? Miten tätä omavalvonnassa valvotaan?
3. Mikä on kohtuullinen aika korjata selkeä epäkohta, kun se on tullut ilmi Pohteella?

4. Voisiko Pohteella ottaa käyttöön asiakasmaksuissa Pirhan käytännön, missä asiakasmaksua kohtuullistetaan tai se poistetaan sosiaalityöntekijän lausunnon perusteella?